

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES ELEANORAS ŠARPSTONES [*ELEANOR SHARPSTON*] SECINĀJUMI,
sniegti 2014. gada 22. maijā¹

Lieta C-426/12

X

(Gerechthof 's-Hertogenbosch (Nīderlande) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Direktīva 2003/96/EK — Kopienas noteikumi par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai — Energoproduktu divējāda izmantošana

1. Ar Padomes Direktīvu 2003/96/EK² ir ieviests režīms, ar ko ir noteikti saskaņoti minimālie nodokļu līmeņi, kurus dalībvalstis piemēro energoproduktiem un elektroenerģijai³. Daži energoprodukti, tostarp tie, kas klasificēti kā divējādi izmantojami, ir īpaši izslēgti no direktīvas piemērošanas jomas. Šajā *Gerechthof 's-Hertogenbosch* (Hertogenboshas (Nīderlande) Apelācijas tiesa) lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesa ir aicināta skaidrot jēdziena “divējāda izmantošana” nozīmi šīs direktīvas izpratnē. Iesniedzējtiesa vēl arī vēlas noskaidrot, vai valsts likumdevēji ir ierobežoti ar ES “divējādas izmantošanas” jēdzienu, ja tie izvēlas ieviest valsts pasākumus, lai šādus energoproduktus apliktu ar nodokli.

Tiesību akti

Direktīva 2003/96

2. Vērā ņemami ir šādi Direktīvas 2003/96 preambulas apsvērumi:

- “(2) Tas, ka nav Kopienas noteikumu, kas nosaka minimālo nodokļa likmi elektroenerģijai un energoproduktiem, kas nav minerāleļļas, var nelabvēlīgi ietekmēt iekšējā tirgus pareizu darbību.
- (3) Iekšējā tirgus pareizai darbībai un citu Kopienas politikas mērķu sasniegšanai Kopienas līmenī nepieciešams noteikt minimālo nodokļu līmeni vairumam energoproduktu, ieskaitot elektroenerģiju, dabas gāzi un akmeņogles.
- (4) Būtiskas atšķirības valsts nodokļu līmeņos enerģētikas nozarē, ko piemēro dalībvalstis, var izrādīties kaitīgas iekšējā tirgus pareizai darbībai.
- (5) Nosakot attiecīgus Kopienas minimālos nodokļu līmeņus, varētu samazināt esošās atšķirības valsts nodokļu līmeņos.

1 — Oriģinālvaloda – angļu.

2 — 2003. gada 27. oktobra direktīva, kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (OV L 283, 51. lpp.; turpmāk tekstā – “Direktīva”).

3 — Direktīvā nav noteikts, vai elektroenerģija ir vai nav energoprodukts. Tomēr no 2. panta 2. punkta izriet, ka elektroenerģija ietilpst Direktīvas piemērošanas jomā.

- (6) Saskaņā ar Līguma 6. pantu vides aizsardzības prasības ir jāņem vērā, definējot un īstenojot Kopienas politiku citās jomās.
- (7) Būdamā ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām puse, Kopiena ratificēja Kioto Protokolu. Nodokļu uzlikšana energoproduktiem un, vajadzības gadījumā, elektroenerģijai ir viens no pieejamiem līdzekļiem, lai sasniegtu Kioto Protokola mērķus.

[..]

- (22) Kopienas noteikumiem noteikti būtu jāattiecas uz energoproduktiem, ja tos izmanto par kurināmo vai motordegvielu. Tādēļ nodokļu sistēmas būtībai un loģikai jābūt tādai, lai noteikumu jomā neieklāutu energoproduktu divējādu izmantošanu un izmantošanu citiem nolūkiem, nevis [par] degvielu, kā arī mineraloģiskos procesus. Tādai pašai attieksmei jābūt pret līdzīgā veidā izmantojamo elektroenerģiju.”

3. Direktīvas 1. pantā dalībvalstīm ir noteikts pienākums uzlikt nodokli energoproduktiem un elektroenerģijai saskaņā ar tās tiesību normām.

4. Direktīvas 2. panta 1. punkta b) apakšpunktā, skatot to kopsakarā ar 2. panta 5. punktu, ir paredzēts, ka šajā direktīvā jēdziens “energoprodukti” attiecas tostarp uz produktiem, kuri “atbilst KN kodiem 2701, 2702 un 2704 līdz 2715”⁴. Akmeņogles var klasificēt kā produktu, kas atbilst KN kodiem 2701, 2702 un 2704.

5. Daži enerģijas izmantošanas veidi neietilpst Direktīvas piemērošanas jomā⁵. Šie izmantošanas veidi ir uzskaitīti 2. panta 4. punkta b) apakšpunktā:

“Šī direktīva neattiecas uz:

[..]

šādiem energoproduktu un elektroenerģijas izmantošanas veidiem:

- energoproduktiem, kurus izmanto citiem nolūkiem, nevis par motordegvielu vai kurināmo,
- energoproduktu divējādu izmantošanu.

Energoprodukts tiek divējādi izmantots, ja to izmanto gan par kurināmo, gan citiem nolūkiem, kas nav izmantošana par motordegvielu un kurināmo. Energoproduktu izmantošanu ķīmiskai reducēšanai un elektrolītiskos un metalurģijas procesos uzskata par divējādu lietošanu,

- elektroenerģiju, ko galvenokārt izmanto ķīmiskai reducēšanai un elektrolītiskos un metalurģijas procesos,
- elektroenerģiju, ja tā veido vairāk nekā 50 % no produkta izmaksas [..];
- mineraloģiskiem procesiem. [..]”

4 — Skat. Komisijas 2001. gada 6. augusta Regulu (EK) Nr. 2031/2001, ar ko groza I pielikumu Padomes Regulā (EEK) Nr. 2658/87 par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu (OV L 279, 1. lpp.). Kārtības labad būtu lietderīgi paturēt prātā, ka KN kodā ir ietverts katra produkta vispārīgs apraksts, kas noteiktos gadījumos ir iedalīts tālāk konkrētu produktu specifiskākos aprakstos. Tādējādi to produktu vispārīgais apraksts, kuri atbilst KN kodam 2701, ir šāds: “Akmeņogles – briketes, olveida neaglomerētas akmeņogles un tamlīdzīgs cietais kurināmais, kas iegūts no akmeņoglēm”; un šim kodam tostarp atbilst antracīts (KN kods 2701 11). KN kodam 2702 atbilst lignīts. KN kodam 2704 atbilst akmeņogles, lignīts vai kūdras kokss un puskokss. Skat. tālāk 17. punktu.

5 — Skat. tālāk 37. punktu.

6. 4. panta 1. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstīm tādiem 2. pantā minētajiem energoproduktiem kā akmeņoglēm ir jāpiemēro Direktīvā paredzētie minimālie nodokļu līmeņi.

7. 9. panta 1. punktā ir noteikts, ka kurināmajam piemērojamos minimālos nodokļu līmeņu nosaka tā, kā norādīts Direktīvas I pielikuma C tabulā⁶.

8. Dalībvalstīm šī direktīva valsts tiesībās bija jātransponē līdz 2003. gada 31. decembrim un jāsāk piemērot šie noteikumi no 2004. gada 1. janvāra⁷. Valsts transponēšanas pasākumos ir jābūt ietvertai atsaucei uz šo direktīvu, vai šādai atsaucei ir jābūt pievienotai to oficiālai publikācijai⁸.

Valsts tiesību akti

9. *Wet belastingen op milieugrondslag* (Dabas aizsardzības nodokļa likums) (turpmāk tekstā – “*Wbm*”) paredz uzlikt nodokli akmeņogļu produktiem, kuri atbilst KN kodiem 2701, 2702 un 2704 un ko izmanto kurināšanai⁹. Nodoklis tiek iekasēts produkta piegādāšanas attiecīgajam nodokļu maksātājam brīdī. Atbrīvojumu no nodokļa piemēro šādu produktu “divējādas izmantošanas” gadījumā¹⁰. Divējāda izmantošana ir tad, ja akmeņogles tiek izmantotas gan par kurināmo, gan citiem nolūkiem, kas nav izmantošana par motordegvielu un kurināmo¹¹. Akmeņogļu divējādas izmantošanas gadījumā tiek piemērots atbrīvojums no nodokļa, un kompetentās valsts iestādes atmaksā samaksāto nodokli, ja akmeņogles netiek izmantotas par kurināmo vai arī minēto produktu divējādas izmantošanas gadījumā¹².

10. Iesniedzējtiesa skaidro, ka no parlamenta dokumentiem, kas sīki atspoguļo *Wbm* 20. panta izstrādāšanas vēsturi, izriet, ka jēdziena “divējāda izmantošana” iekļaušanas 20. panta e) punktā mērķis ir pielāgot šo valsts tiesību aktu Direktīvai¹³.

11. Minētās normas izstrādāšanas vēsture:

“Jaunajā 20. panta punktā ir ietverta divējādas izmantošanas definīcija, kas atbilst Enerģijas nodokļu direktīvā [14] minētajai definīcijai. Ar “divējādu izmantošanu” tiek saprasta akmeņogļu izmantošana, kuras ietvaros akmeņoglēm līdzās to kurināmā funkcijai ir viena vai vairākas citas funkcijas. Akmeņogļu izmantošana ķīmiskajā redukcijā un metalurģijas procesos tiek uzskatīta par divējādas izmantošanas gadījumu. Par divējādu izmantošanu netiek uzskatītas situācijas, kurās tiek izmantots tikai viens akmeņogļu sadegšanas produkts (piemēram, CO₂) un pašas akmeņogles tiek izmantotas tikai par kurināmo.”¹⁵

6 — Akmeņogles un kokss (KN kodi 2701, 2702 un 2704), kas veido tabulas 6. daļu.

7 — 28. panta 1. un 2. punkts.

8 — 28. panta 3. punkts.

9 — 20. pants, skatot to kopsakarā ar 21. pantu.

10 — 26. pants.

11 — 20. panta e) punkts.

12 — 26. panta 3. punkts.

13 — *Kamerstukken II*, 2003/04, 29 758, Nr. 3, Paskaidrojuma raksts, 7. un 8. lpp.

14 — Direktīva 2003/96/EK.

15 — *Kamerstukken II*, 2003/04, 29 758, Nr. 3, Paskaidrojuma raksts, 32. lpp.

12. Turklāt dokumentos, kas atspoguļo *Wijziging van de Wet belastingen op milieugrondslag en de Wet op de accijns (implementatie richtlijn Energiebelastingen)* (Grozījumi dabas aizsardzības nodokļa likumā un Akcīzes nodokļa likumā) (likums, ar ko tiek transponēta Enerģijas nodokļu direktīva)) izstrādāšanas vēsturi, ir norādīts:

“Izmantojot koksā pārstrādātas akmeņogles, ja šajā ziņā ir nozīme citām funkcijām, nevis kurināmā funkcijai, aplikšana ar nodokli netiek piemērota. Par “citām funkcijām” var uzskatīt izejvielas funkciju un redukcijas funkciju. Šādas akmeņogļu izmantošanas piemērs ir čuguna ražošana”¹⁶.

Fakti, tiesvedība un uzdotie jautājumi

13. X, prasītāja pamatlietā, no cukurbietēm ražo cukuru un cukuru saturošus produktus. Cukura ražošanas nolūkos X tika piegādātas akmeņogles¹⁷, un tā saskaņā ar *Wbm* samaksāja maksājamo nodokli par kurināmo.

14. Cukura ražošanas no cukurbietēm procesā ir vairāki etapi¹⁸. Pirmajā posmā no cukurbietēm tiek iegūta jēlsula. Tālāk jēlsula tiek attīrīta un attīrīšanas procesā iegūtā tīrā sula tiek tvaicēta un kristalizēta, kā rezultātā visbeidzot tiek iegūts granulēts cukurs. Šajā procesā rodas arī nogulsnes, kaļķu mēslojuma blakusprodukts, ko lauksaimniecībā izmanto pH līdzsvara saglabāšanai augsnē. Šīs nogulsnes tiek sauktas arī par “karbonizēšanas izdedžiem”, kas galvenokārt sastāv no kalcija karbonāta.

15. Lai attīrītu no cukurbietēm izspiesto jēlsulu, cukura ražošanas procesā ir nepieciešama kaļķu krāsns gāze. Lai šo gāzi iegūtu, kaļķakmens un akmeņogles tiek iepriekš sajauktas un ievadītas kaļķu krāsnī. Pēc ķīmiskās reakcijas kaļķu krāsnī rodas kaļķu krāsns gāze (oglekļa dioksīda CO₂ (no akmeņoglēm, kā arī kaļķakmens) un slāpekļa (no kaļķu krāsnī ievadītā gaisa) maisījums. Kaļķu krāsns gāze satur aptuveni 40 % CO₂, un tai ir jābūt brīvai no piemaisījumiem. Citas vielas, kas nav akmeņogles, nav piemērotas, lai ražotu nepieciešamo “tīro” kaļķu krāsns gāzi. Tai pat laikā kaļķu krāsnī izmanto, lai ražotu aktīvo kaļķi. CO₂ iegūst, izmantojot akmeņogļu (kam ir augsts oglekļa saturs, aptuveni līdz 85 % sastāv no C atomiem) reakciju ar gaisa skābekli (O₂), karsējot kaļķakmens krāsnī (kalcija karbonāts aptuveni līdz 97 % sastāv no CaCO₃) līdz pietiekami augstai temperatūrai¹⁹. Šajā reakcijā rodas siltums, kurš tiek izmantots, lai sadalītu kaļķakmeni aktīvajā kaļķakmenī un oglekļa dioksīdā (disociācija).

16. Visās cukura ražošanas fabrikās (Nīderlandē) sulas attīrīšanai nepieciešamais aktīvais kaļķis un CO₂ tiek iegūts kaļķakmens krāsnīs.

17. Aptuveni 12 % no kaļķu krāsns gāzes tiek izdalīti gaisā. Atlikusī daļa (88 %) tiek izmantota karbonizēšanai²⁰. Pēc kaļķu krāsns gāzes izmantošanas karbonizēšanai daļa no šīs gāzes (tiek apzīmēta kā karbonizēšanas atgāze) tiek izdalīta. Šajā procesā tiek zaudēta aptuveni viena ceturtdaļa no karbonizēšanā izmantotā CO₂. Atlikusī CO₂ daļa tiek uzņemta karbonizēšanas izdedžos.

16 — *Kamerstukken II*, 2003/04, 29 207, Nr. 3, 12. lpp.

17 — Iesniedzējtiesa savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu lieto terminus “akmeņogļu kokss” un “antracīts”. Es attiecībā uz visiem produktiem, kuri atbilst aplūkotajiem KN kodiem, tostarp koksu un antracītu, izmantošu vispārīgu terminu “akmeņogles”.

18 — *Gerechtshof 's-Hertogenbosch* lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir ietverta noderīga un detalizēta shēma, kuru es īsumā aplūkoju šo secinājumu 14.–17. punktā.

19 — Aktīvā kaļķa un kaļķu krāsns gāzes iegūšanas ķīmiskā formula ir šāda: CaCO₃ + siltums → CaO + CO₂. Vielu karsējot, siltums (enerģijas veidā) dod daļiņām enerģiju kustēties, kā rezultātā, ja kustība notiek pietiekami ātri, tiek pārauta saikne starp daļiņām, kas satur vielu kopā.

20 — Karbonizēšana ir ķīmiska reakcija, kurā kalcija hidroksīds, reaģējot ar oglekļa dioksīdu, veido kalcija karbonātu. Ķīmiskā formula ir šāda: Ca(OH)₂ + CO₂ → CaCO₃ + H₂O. Termins “karbonizācija” tiek izmantots arī, lai raksturotu no cukurbietēm iegūtās jēlsulas attīrīšanas procesu.

18. Ar 2008. gada 7. marta vēstuli X lūdza atmaksāt summu EUR 97 114,23 apmērā saistībā ar samaksāto nodokli par kurināmo. Kompetentās valsts iestādes šo lūgumu noraidīja ar 2008. gada 24. aprīļa lēmumu. Pirmajā instancē X šo lēmumu pārsūdzēja neveiksmīgi. Pēc tam X iesniedza apelācijas sūdzību *Gerechthof 's-Hertogenbosch*, kura Tiesai uzdeva šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai divējāda izmantošana [Direktīvas] 2. panta 4. punkta b) apakšpunkta izpratnē ir tad, ja akmeņogles (produkts, kuram ir piemērojami KN kodi 2701, 2702 un 2704) tiek izmantotas par kurināmo kaļķu krāsni, kamēr šajā kaļķu krāsni no akmeņoglēm (un kaļķakmens) iegūtais oglekļa dioksīds kalpo kaļķu krāsns gāzes iegūšanai, kura vēlāk tiek izmantota no cukurbietēm iegūtās jēlsulas attīrīšanai un ir nepieciešama šai attīrīšanai?
- 2) Vai divējāda izmantošana [Direktīvas] 2. panta 4. punkta b) apakšpunkta izpratnē ir tad, ja akmeņogles (produkts, kuram ir piemērojami KN kodi 2701, 2702 un 2704) tiek izmantotas par kurināmo, kamēr karsēšanas ceļā iegūtais un kaļķu krāsns gāzes sastāvā esošais oglekļa dioksīds, vēlāk veicot iepriekš minēto attīrīšanu, līdz 66 % tiek uzņemts karbonizēšanas izdedžos, kuri kā kaļķu mēslojums tiek pārdoti lauksaimniecības nozarē?
- 3) Gadījumā, ja ir divējāda izmantošana [Direktīvas] 2. panta 4. punkta b) apakšpunkta izpratnē: vai šī direktīva, ņemot vērā tās 2. panta 4. punkta ievadteikuma formulējumu, nav piemērojama un tādēļ nodokļa parādniece (valsts tiesību jēdziena “divējāda izmantošana” *Wbm* 20. panta e) punkta izpratnē interpretācijas vajadzībām) nevar atsaukties uz minētās direktīvas tiešu iedarbību?
- 4) Gadījumā, ja ir divējāda izmantošana [Direktīvas] 2. panta 4. punkta b) apakšpunkta izpratnē un šī direktīva tādējādi nav piemērojama, vai saistībā ar aplikšanu ar tādu nodokli kā aplūkojamais nodoklis par kurināmo ar Savienības tiesībām netiek pieļauta jēdziena “divējāda izmantošana” interpretācija atbilstoši valsts tiesībām, kura ir šaurāka nekā interpretācija atbilstoši minētajai direktīvai?”

19. Rakstveida apsvērumus iesniedza X, Nīderlandes valdība un Eiropas Komisija. Minētās lietas dalībnieces sniedza mutvārdu apsvērumus 2013. gada 12. decembra tiesas sēdē.

Vērtējums

20. Dalībvalstīm saskaņā ar Direktīvu ir pienākums noteikt vismaz minimālos nodokļu līmeņus tādiem energoproduktiem kā akmeņogles²¹. Iesniedzējtiesas aprakstītajā cukura ražošanas procesā akmeņogles tiek izmantotas par kurināmo. Tā kā uzdotie jautājumi neattiecas uz energoproduktiem, kurus izmanto par motordegvielu, es savu vērtējumu veltīšu iespējamai energoproduktu divējāda izmantošanai gadījumos, kad minētie produkti tiek izmantoti par kurināmo.

Pirmais un otrais jautājums: divējāda izmantošana

21. Ar pirmo un otro jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot “divējādas izmantošanas”, kas minēta direktīvas 2. panta 4. punkta b) apakšpunktā, nozīmi saistībā ar cukura ražošanu un blakusproduktu – kaļķu mēslojumu, kas rodas šajā procesā. Tā kā šie abi jautājumi ir cieši saistīti, es tos aplūkošu kopā.

22. X apgalvo, ka ES jēdziena “divējāda izmantošana” apjoms Direktīvā nav precīzi definēts. Lai gan ir sniegti daži divējādas izmantošanas ilustratīvi piemēri, šie piemēri nav pilnīgi. Nekas Direktīvā neliecina par to, vai šie vārdi būtu jāinterpretē plaši vai šauri. Tomēr šis jēdziens visās dalībvalstīs ir jāinterpretē vienveidīgi.

21 — 1. pants, 4. panta 1. punkts un 9. panta 1. punkts.

23. Saskaņā ar *X* viedokli divējāda izmantošana šajā kontekstā ir tad, ja akmeņogles tiek izmantotas par kurināmo, no vienas puses, un lai iegūtu gāzi CO₂, kas ir gan cukura, gan blakusprodukta – kaļķu mēslojuma – ražošanas procesa neatņemama sastāvdaļa, no otras puses. Akmeņogļu degšanas rezultātā iegūtajam CO₂ ir būtiska nozīme karbonizācijas procesā, un akmeņogles, no kurām šis CO₂ ir atbrīvots, papildus siltuma ražošanai tiek izmantotas arī citiem nolūkiem. Tādēļ tas atbilst ES divējādas izmantošanas definīcijai. Bez akmeņoglēm ne cukura, ne kaļķu mēslojuma ražošanas process nevarētu noritēt optimālā veidā. Direktīvā nekādi nav nošķirti gadījumi, kad energoprodukti tiek izmantoti kā izejvielas, lai ražotu gala produktu, vai gadījumi, kad tie tiek izmantoti kā papildmateriāli vai kalpo par šādu produktu lietderīgu izmantošanu. Tāpat arī Direktīvā nav precizēts, ka attiecīgie energoprodukti būtu jāizmanto vienlaicīgi kurināšanai un kādam citam nolūkam, lai pierādītu divējādu izmantošanu. Nekas arī neliecina par to, ka Direktīvas dabas aizsardzības mērķis būtu izšķirošais, interpretējot šo tiesību aktu.

24. Gan Nīderlandes valdībai, gan Komisijai ir pretējs viedoklis.

25. Saskaņā ar to viedokli divējāda izmantošana Direktīvas izpratnē ir tikai tad, ja no produkta iegūtā enerģija pati tiek izmantota citiem nolūkiem, kas nav siltuma ražošana. Šādu secinājumu apstiprinot Direktīvas preambulas apsvērumi (it īpaši 2.–7. un 22. apsvērums). Energoproduktu izmantošana, lai ražotu siltumu, tiek aplikta ar nodokli. No tā izriet, ka, ja energoprodukti tiek izmantoti tikai, lai ražotu siltumu, saskaņā ar Direktīvu tie tiek aplikti ar nodokli. Jebkāda citāda interpretācija apdraudētu vienota tirgus pastāvēšanu. Šādu interpretāciju apstiprina *travaux préparatoires*²².

26. Akmeņogles tiek izmantotas vienā no cukura ražošanas procesa posmiem. Vienīgā ķīmiskā reakcija, kurā ir iesaistītas šīs akmeņogles, notiek ar skābekli, kā rezultātā tiek ražots siltums, ko izmanto, lai sašķeltu kaļķakmeni, sadalot to aktīvajā kaļķī un CO₂. Turpmākajos procesa posmos pašas akmeņogles netiek izmantotas. Tās drīzāk ir sadegšanas atliekas vai rezultāts, kas tiek izmantos turpmāk cukura ražošanas procesā, kurā rodas blakusprodukts – kaļķu mēslojums.

27. Lai arī ir tiesa, ka akmeņogles vienlaicīgi tiek izmantotas, lai ražotu siltumu un CO₂, kas abi ir svarīgi, cukura, kas tiek ražots no cukurbietēm, ražošanas procesā, lai atrisinātu izskatāmo strīdu, ir svarīgi aplūkot paša energoprodukta izmantošanu, nevis mērķi, kādam tas tiek lietots. Šajā gadījumā akmeņogles pilnībā tiek patērētas degšanas procesā un tas ir to vienīgais lietošanas veids.

28. Nīderlande savos rakstveida apsvērumos ir ietvērusi divus piemērus, lai atbalstītu tās nostāju. Piemērs ķīmiskajai reducēšanai Direktīvas izpratnē ir tad, ja akmeņogles tiek izmantotas, lai no rūdas ražotu dzelzi. Šajā procesā akmeņogles tiek izmantotas (i) kā siltumu ražojoša viela un (ii) reducējošs reaģents. Kad akmeņogles tiek uzkarstētas līdz pietiekami augstai temperatūrai, tās rada reducējošu reaģentu, ko ievada dzelzsrūdas krāsnī, lai atdalītu metālu no oksīdiem. Šajā procesā iegūtais čuguns satur 4 % oglekļa, kas tiek iegūts no ražošanas procesā izmantotajām akmeņoglēm. Ražojot čugunu, akmeņogles tiek izmantotas gan kā kurināmais, gan kā reducējošais reaģents. Turklāt atšķirībā no cukura ražošanas procesa, kurā galaprodukts nesatur oglekli, čuguns satur oglekli, kas rodas, karsējot dzelzsrūdu. Līdz ar to akmeņogles kausēšanas procesā tiek izmantotas divējādi. Vēl viens divējādas izmantošanas piemērs ir tad, kad elektroenerģija tiek izmantota, lai kausētu cinku. Šajā procesā elektroenerģija tiek izmantota, lai cinka koncentrātus (rūdu saturošs cinks) pārveidotu tīrā cinkā. Pastāv divi procesi: elektrolīzes process un pirometalurģiskais process. Tajos cinks tiek atdalīts no oksīdiem, kuriem tas ir piesaistīts. Elektroenerģija tiek arī izmantota, lai ražotu siltumu elektrolīzes procesam, ko izmanto, lai cinku attīrītu.

22 — Skat. tālāk 41. punktu un 27. zemsvītras piezīmi.

29. Kā es saprotu, visi lietas dalībnieki piekrit iesniedzējtiesas aprakstītajam cukura ražošanas procesam. Ir acīmredzams, ka akmeņogles šajā procesā tiek izmantotas par kurināmo, lai sašķeltu kaļķakmeni un ražotu CO₂. Šajā ziņā Nīderlande un Komisija pareizi norādīja, ka jautājums, kas būtu jāizvērtē, ir tas, vai akmeņogles un nevis CO₂ tiek divējādi izmantotas. Jautājums ir arī par to, vai tām abām ir taisnība, apgalvojot, ka, lai varētu uzskatīt, ka pastāv divējāda izmantošana Direktīvas izpratnē, pats energoprodukts būtu jāizmanto *vienā procesā* (nevis sekojošos procesos), kurā rodas ķīmiska reakcija, kas ir atšķirīga no tās, kas rodas degšanas rezultātā (proti, reakcija, kas rodas, produktu izmantojot par kurināmo).

30. Savos rakstveida apsvērumos Nīderlande apgalvo, ka iesniedzējtiesa uzskata, ka akmeņogles tiek izmantotas tikai, lai ražotu siltumu (lai gan tiesas sēdē Nīderlande skaidroja, ka akmeņogles vienlaicīgi tiek izmantotas, lai ražotu gan siltumu, gan CO₂). Manuprāt, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu neizriet, ka akmeņogles tiktu izmantotas tikai, lai ražotu siltumu. Es drīzāk iesniedzējtiesas teikto saprotu tā, ka kaļķu krāsns gāze, kas satur noteiktu daudzumu CO₂, tiek iegūta akmeņoglēm reaģējot ar skābekli, kas izdalās no gaisa. Šajā reakcijā atbrīvojas siltums, ko tad izmanto, lai sadalītu (vai sašķeltu) kaļķakmeni, kas rada vēl vairāk CO₂²³. Šis secinājums, manuprāt, vedina domāt, ka akmeņogles kaļķakmens krāsni tiek izmantotas diviem mērķiem: par izejvielu, lai ražotu CO₂, un par kurināmo.

31. Jautājums ir par to, vai akmeņogļu izmantošana diviem mērķiem – gan siltuma, gan CO₂ ražošanai – nozīme divējādu izmantošanu Direktīvas izpratnē.

32. Manuprāt, Direktīvas formulējums ir pietiekami plašs, lai šādu akmeņogļu izmantošanu varētu uzskatīt par “divējādu izmantošanu”.

33. Energoproduktu divējādas izmantošanas jēdziens ir ietverts 2. panta 4. punkta b) apakšpunkta otrajā ievilkumā. Energoprodukts tiek “divējādi izmantots”, ja to izmanto gan par kurināmo, gan “citiem” nolūkiem, kas nav izmantošana par motordegvielu un kurināmo. Grūtības rada tas, ka nav paskaidrots, ko nozīmē šie “cit[i]” nolūki. Tiesību normā nekas nav minēts par to, vai energoprodukts būtu jāizmanto vienlaicīgi, lai radītu siltumu, kā arī citiem nolūkiem, kas nav izmantošana par kurināmo; vai “divējāda izmantošana” attiecas arī uz ražošanas procesa secīgām procedūrām, piemēram, kad energoprodukts vispirms tiek izmantots, lai radītu īpašu ķīmisku reakciju, un pēc tam – lai ražotu siltumu. (Šajā gadījumā akmeņogles tiek izmantotas vienlaicīgi par kurināmo un CO₂ ražošanai, tādēļ nav nepieciešams izlemēt, vai secīgas procedūras ietilpst jēdzienā “divējāda izmantošana”.) Direktīvā ir tikai minēti daži piemēri, ieskaitot, energoproduktu izmantošanu ķīmiskai reducēšanai un elektrolītiskos un metalurģijas procesos. Nav ietverts neviens ierobežojošs vārds, kas liecinātu par to, ka ietvertie piemēri būtu pilnīgi. Tāpat arī nav skaidrs, vai likumdevējs lielāku vērību ir pievērsis (“ķīmiskās reducēšanas”) mērķim vai (“elektrolītiskajam un metalurģijas”) procesam: patiesi, šķiet, ka aplūkoti ir abi.

34. Šādu viedokli pamato Direktīvas preambulas 22. apsvēruma, kurā ir skaidrots, ka energoprodukti galvenokārt ar nodokli tiek aplikti tad, ja tos izmanto par kurināmo. Nodokļu sistēmas būtība un loģika ir tāda, ka no nodokļu uzlikšanas jomas ir jāizslēdz šādu minēto produktu divējāda izmantošana un gadījumi, kad tie netiek izmantoti par kurināmo. Šajā preambulas apsvērumā ir vispārīga atsauce uz divējādu izmantošanu, kas liecina par to, ka direktīvas 2. panta 4. punkta b) apakšpunkta otrajā ievilkumā minētie piemēri ir tikai indikatīvi.

35. Ilustratīvie piemēri atspoguļo virkni dažādu procesu. Tas patiesi tā var būt, ka čugunā ir sastopams ogleklis, kad akmeņogles ražošanas procesā izmanto kā reducējošu reaģentu, un ka oglekļa saturs čugunam piešķir mirdzumu. Tomēr tas tā nav gadījumā, kad, izmantojot elektroenerģiju cinka kausēšanā, pati elektroenerģija ir sastopama galaproduktā un kad tā piešķir īpašas īpašības cinkam, kurš ir atdalīts no tā oksīdiem un pārveidots katodos. Manuprāt, no šiem piemēriem nevar secināt, ka

23 — Skat. iepriekš 15. punktu.

likumdevējs būtu vēlējies piešķirt divējādu nozīmi tikai tad, kad, izmantojot energoproduktu, tiek iegūts īpašs rezultāts (piemēram, kad tas veido daļu no attiecīgā procesa galaprodukta). Turklāt pat Nīderlandes minētajā piemērā akmeņogles pašas par sevi nav sastopamas čugunā; tas drīzāk ir no akmeņoglēm radies elements – ogleklis –, kas veido daļu no galaprodukta.

36. Turklāt 2. panta 4. punkta b) apakšpunktā ir minēta energoproduktu izmantošana “citiem nolūkiem [..]”. Šis formulējums liecina par to, ka nolūks, kādā energoprodukts tiek izmantots (papildus siltuma ražošanai), ir (vai vismaz varētu būt) svarīgs faktors.

37. Visbeidzot, 2. panta 4. punkta b) apakšpunktā ir uzskaitīti pieci energoproduktu izmantošanas veidi, kas neietilpst Direktīvas piemērošanas jomā. Šis saraksts ir nevienmērīgs. 2. panta 4. punkta b) apakšpunkta pirmais ievilkums attiecas uz energoproduktiem, kurus izmanto citiem nolūkiem, nevis par kurināmo. Divējādas izmantošanas produkti ir uzskaitīti šīs normas otrajā ievilkumā ar paskaidrojumiem, kas raksturo gan procesu, gan mērķi. 2. panta 4. punkta b) apakšpunkta trešais ievilkums attiecas uz elektroenerģiju, kas galvenokārt tiek izmantota ķīmiskai reducēšanai. Ceturtajā ievilkumā ir minēta elektroenerģija, ja tā veido vairāk nekā 50 % no produkta izmaksas. Piektais ievilkums attiecas uz mineraloģiskiem procesiem. Nekas 2. panta 4. punkta b) apakšpunkta sistēmā vai formulējumā neliecina par to, ka attiecīgais energoprodukts vienmēr būtu jāizmanto īpašā veidā vai ka daži izmantošanas veidi būtu izslēgti no formulējuma “izmanto citiem nolūkiem, nevis par [..] kurināmo”.

38. Es secinu, ka 2. panta 4. punkta b) apakšpunkta otrā ievilkuma formulējums ir pietiekami plašs, lai ietvertu energoproduktus, kuri – kā šajā gadījumā – tiek izmantoti divos nolūkos, proti, lai ražotu siltumu un atbrīvotu CO₂.

39. No Direktīvas mērķu izvērtēšanas neizriet citādāks secinājums.

40. Direktīvai ir trīs galvenie mērķi: ieviest režīmu, kas nosaka minimālo nodokļa likmi energoproduktiem²⁴; nodrošināt iekšējā tirgus pareizu darbību, samazinot esošās atšķirības valsts nodokļu līmeņos enerģētikas nozarē²⁵, un uzlabot vides aizsardzību, it īpaši samazinot CO₂ emisijas saskaņā ar Kioto Protokolu²⁶. Tomēr Direktīvas preambulas apsvērumos nav sniegts tiešs skaidrojums “divējādas izmantošanas” jēdzienam minēto mērķu kontekstā.

24 — Preambulas 2. apsvērums.

25 — Preambulas 3.–5. apsvērums.

26 — Preambulas 6.–7. apsvērums.

41. No *travaux préparatoires*²⁷ izriet, ka, izslēdzot no Direktīvas piemērošanas jomas energoproduktus, kas tiek izmantoti citiem nolūkiem, nevis par kurināmo, “[..] nozīmētu, ka produkti, kurus ražošanā izmanto ķīmiskai reducēšanai vai kā izejvielas, netiktu aplikti ar nodokli”²⁸. Teksts, kas vēlāk kļuva par preambulas 22 apsvērumu un 2. panta 4. punkta b) apakšpunkta pirmo un otro ievilkumu, tika ierosināts brīdī, kad priekšlikums atradās Padomē, lai gan 2. panta 4. punkta b) apakšpunkta pirmā ievilkuma formulējums jau bija ietverts Komisijas sākotnējā priekšlikumā²⁹.

42. Nekas *travaux préparatoires* neliecina par to, ka attiecīgais energoprodukts nevarētu tikt izmantots vienlaicīgi siltuma ražošanai un arī kā izejviela, no kuras tiek radīta cita viela, kas ir vajadzīga attiecīgajā ražošanas procesā.

43. Turklāt, manuprāt, būtu loģiski, ja formulējums “citiem nolūkiem, nevis par [..] kurināmo”, kas ietverts gan pirmajā 2. panta 4. punkta b) apakšpunkta ievilkumā, gan arī otrajā, abās tiesību normās tiktu saprasts vienādi.

44. Šķiet, Direktīvas sistēmai būtu pretrunā, ja energoprodukts, kas tiek izmantots vienīgi par izejvielu ražošanas procesā, neietilptu Direktīvas piemērošanas jomā saskaņā ar 2. panta 4. punkta b) apakšpunkta pirmo ievilkumu, bet saskaņā ar minētās normas otro ievilkumu šis pats produkts varētu ietilpt minētajā piemērošanas jomā, pamatojoties uz to, ka tas vienlaicīgi tika izmantots par kurināmo. Līdz ar to, ja energoprodukts ir izejviela atbilstoši 2. panta 4. punkta b) apakšpunkta pirmajam ievilkumam, tas otrajā ievilkumā būtu jāatzīst par divējādas izmantošanas produktu gadījumā, kad tas tiek izmantots gan par kurināmo, gan par izejvielu.

45. Jautājums tātad ir par to, vai akmeņogles, būdamas izmantotas par kurināmo, ir uzskatāmas arī par izejvielu aplūkotajā ražošanas procesā.

46. No iesniedzējtiesas skaidrojuma par cukura ražošanas procesu es saprotu, ka kaļķakmens sašķelšanos aktivajā kaļķī un CO₂ rada siltums. Iespējams, ka siltumu var ražot arī citi energoprodukti, izņemot akmeņogles. Tomēr iesniedzējtiesa norāda, ka kaļķakmens un akmeņogles iepriekš tiek sajauktas un ievadītas kaļķakmens krāsnī un ka citas vielas nav piemērotas, lai ražotu vajadzīgo “tiro” kaļķu krāsns gāzi. Šis secinājums liek man domāt, ka akmeņogles ir vajadzīgas, lai ražotu kaļķu krāsns gāzi, kam ir aplūkotajā cukura ražošanas procesā vajadzīgās īpašības. Tas liecina arī par to, ka akmeņogles ražošanas procesā tiek izmantotas par izejvielu diviem mērķiem: gan par kurināmo, gan CO₂ ražošanai. Tā būtu jāuzskata par divējādu izmantošanu.

27 — *Travaux préparatoires* ietilpst Komisijas 1997. gada 12. marta priekšlikums jaunai direktīvai par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem (COM(97) 30, galīgā redakcija) un Padomes 2002. gada 17. oktobra dokuments 13062/02, 2002. gada 29. oktobra dokuments 13422/02, 2002. gada 13. novembra dokuments 14200/02, 2002. gada 27. novembra dokuments 14862/02 ADD 1 un 2002. gada 9. decembra dokuments 15354/02. Dokuments 14200/02 šķiet īpaši svarīgs. Ar to tostarp tika ieviests priekšlikums, kas vēlāk kļuva par Direktīvas 2003/96 preambulas 22. apsvērumu, 2. panta 4. punkta b) apakšpunktu un 14. pantu. Tiesa jau iepriekš ir aplūkojusi *travaux préparatoires*, lai noteiktu ES likumdevēja mērķi; skat., piemēram, spriedumu *Rockfon* (C-449/93, EU:C:1995:420, 30.–34. punkts). Padomes dokumenti ir pieejami tīmekļa vietnē: <http://register.consilium.europa.eu>.

28 — COM(97) 30, galīgā redakcija, 6. punkts. Minētā izslēgšana no Direktīvas piemērošanas jomas bija ietverta sākotnējā priekšlikuma direktīvai 13. punktā. Šajā stadijā izņēmums attiecībā uz divējādu izmantošanu nebija paredzēts. Tālāk skat. Paziņojumu preseī IP/03/1456: “Energoproduktus aplik ar nodokli tikai tad, ja tos izmanto par motordegvielu vai kurināmo, un nevis, ja tos izmanto par izejvielu vai ķīmiskai reducēšanai, vai arī elektrolītiskos un metalurģijas procesos.”

29 — Skat. dokumentu 14200/02, kurā Komisijas un Padomes kopīgā paziņojuma, kas iekļaujams Padomes sanāksmes protokolā, teksts tieši apstiprina, ka no nodokļu sistēmas būtības un loģikas izriet, ka no tiesiskā regulējuma piemērošanas jomas ir jāizslēdz energoproduktu divējāda izmantošana un tāda izmantošana, kas nav saistīta ar kurināšanu. Šāda gadījumā dalībvalstis varētu pieņemt pasākumus, lai šādu izmantošanu vai nu apliktu ar nodokli, vai neapliktu. Tomēr šādu paziņojumu nevar izmantot, lai interpretētu sekundārā tiesību akta normu, ja, kā tas ir šajā lietā, attiecīgās tiesību normas formulējumā nav nevienas atsauces uz šī paziņojuma saturu un līdz ar to tam nav nekādas juridiskas nozīmes: skat. spriedumu *Antonissen* (C-292/89, EU:C:1991:80, 18. punkts) un nesenāku spriedumu *Agrargenossenschaft Neuzelle* (C-545/11, EU:C:2013:169, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).

47. Runājot par Direktīvas mērķi uzlabot vides aizsardzību, Kioto Protokola mērķis ir samazināt sešu siltumnīcefekta gāzu, tostarp CO₂, kopējās emisijas³⁰. No iesniedzējtiesas skaidrojuma par cukura ražošanas procesu es saprotu, ka lielākā daļa no radītā CO₂ neizplūst, bet drīzāk liela daļa no tā tiek absorbēta blakusproduktā, kaļķu mēslojumā³¹. Tāda divējādas izmantošanas interpretācija, kurā ietilpst akmeņogļu izmantošana siltumam un CO₂ radīšanai, šajā konteksta obligāti nav pretrunā Direktīvas vides mērķiem.

48. Kārtības labad ir lietderīgi apsvērt, vai no ES vides tiesībām varētu izsecināt noderīgus principus, kas varētu tikt piemēroti pēc analogijas. Tiesa vides tiesību kontekstā ir izvērtējusi jēdzienus “atliekas” un “blakusprodukts”, it īpaši interpretējot Atkritumu pamatdirektīvu³². Manuprāt, šie jēdzieni šajā gadījumā nav piemērojami pēc analogijas. Pirmkārt, pamatlieta attiecas uz akmeņogļu, kas nav blakusprodukts vai atliekas, izmantošanu; tās drīzāk tiek izmantotas attiecīgajā ražošanas procesā. Otrkārt, manuprāt, nav svarīga CO₂ klasifikācija; līdz ar to nav nozīmes tam, vai tā tiek uzskatīta par dedzināšanas blakusproduktu vai atliekām. Treškārt, judikatūra vides jomā attiecībā uz vārdu “atkritumi” un “izmeši” nozīmi Atkritumu pamatdirektīvas izpratnē ir radusies ļoti dažādos kontekstos. Šī tiesību akta formulējums, sistēma un mērķi nav tādi paši kā pamatlietā aplūkojamajā Direktīvā. Līdz ar to es neuzskatu, ka judikatūra vides jomā šajā gadījumā būtu lietderīga.

49. Apkopojot: man šķiet, ka divējāda izmantošana Direktīvas 2. panta 4. punkta b) apakšpunkta otrā ievilkuma izpratnē ir tad, ja akmeņogļu izmanto gan CO₂ radīšanai, gan par kurināmo, kas vajadzīgs kaļķakmens sašķelšanai, lai atbrīvotu kaļķu krāsns gāzi, nolūkā attīrīt no cukurbietēm iegūto jēlsulu. Ja akmeņoglēm ir divējāda izmantošana šajā procesā, tām noteikti ir divējāda izmantošana arī saistībā ar kaļķu mēslojumu, kas šajā procesā rodas kā blakusprodukts.

Trešais un ceturtais jautājums: vai divējāda izmantošana ir ES jēdziens

50. Trešā jautājuma mērķis ir noskaidrot, vai – ja akmeņogļu izmantošana cukura ražošanas procesā ir divējāda izmantošana 2. panta 4. punkta b) apakšpunkta otrā ievilkuma izpratnē, Direktīva ir piemērojama, lai interpretētu tādus valsts tiesību aktus kā pamatlietā, ar kuriem ir uzlikts pienākums aplikēt ar nodokli energoproduktus. Ar ceturto jautājumu tiek vaicāts, vai gadījumā, ja Direktīva nav piemērojama, ES tiesībām pretrunā ir tas, ka valsts likumdevējs izmanto šaurāku “divējādas izmantošanas” jēdzienu?

51. Ar trešo un ceturto jautājumu iesniedzējtiesa galvenokārt vēlas noskaidrot, vai ar Direktīvu tiek ieviests jauns ES “divējādas izmantošanas” jēdziens un, ja tas tā ir, kādā apjomā šis jēdziens būtu jāņem vērā, interpretējot attiecīgās valsts tiesību aktu (*Wbm*) normas.

52. *X* savos rakstveida apsvērumos apgalvo, ka dažas kaimiņu dalībvalstis neapliek ar enerģijas nodokli cukura produktus vai nu tāpēc, ka šis process neietilpst attiecīgajā enerģijas nodokļu režīmā³³, vai arī tāpēc, ka akmeņogles tiek uzskatītas par divējādi izmantotu produktu³⁴. *X* norāda, ka Nīderlandes valdības divējādas izmantošanas interpretācija neatbilst ES divējādas izmantošanas jēdzienam un ka dalībvalstīm šis jēdziens esot jāpiemēro savās valsts tiesībās.

30 — Pārējās piecas gāzes ir metāns, slāpekļa oksīds, sēra heksafluorīds, hidrofluorkarbonāti (HFC) un perfluorogļūdeņraži (PFC).

31 — Skat. iepriekš 17. punktu.

32 — Padomes 1975. gada 15. jūlija Direktīva 75/442/EEK par atkritumiem (OV L 194, 39. lpp.; turpmāk tekstā – “Atkritumu pamatdirektīva”), it īpaši 1. panta a) punkts un 2. panta 1. punkta b) apakšpunkts.

33 — Saskaņā ar *X* viedokli – Beļģijas un Apvienotās Karalistes gadījumā.

34 — Saskaņā ar *X* viedokli – Francijas un Vācijas gadījumā.

53. Ne Komisija, ne arī Nīderlande nav izteikusi nevienu apsvērumu attiecībā uz citās dalībvalstīs piemēroto energoproduktu divējādas izmantošanas jēdzienu. Šis jautājums nav ticis izvirzīts arī iesniedzējtiesā. Es nedomāju, ka Tiesai vajadzētu izvērtēt citu dalībvalstu viedokli, lai izskatītu trešo un ceturto jautājumu, un, tā kā nav pilnīgas informācijas, kā arī nekādu debašu starp lietas dalībniekiem attiecībā uz citu dalībvalstu viedokli, es savā vērtējumā neņemšu vērā pieejamos ierobežotos materiālus.

54. 2. panta 4. punktā ir īpaši paredzēts, ka “ši direktīva neattiecas uz [...] energoproduktu divējādu izmantošanu”. Līdz ar to ir skaidrs, ka šādi produkti neietilpst Direktīvas piemērošanas jomā un ka tiem nav piemērojama minimālā saskaņotā nodokļa likme. Līdz ar to dalībvalstis principā ir kompetentas aplikēt ar nodokli šādus energoproduktus, ar nosacījumu, ka tās savu kompetenci īsteno, ievērojot ES tiesības, it īpaši LESD 30. un 110. pantu³⁵.

55. Ar Direktīvu tiek ieviests minimālais saskaņošanas režīms. Šādā kontekstā ES likumdevējs ir izvēlējis izslēgt energoproduktu divējādu izmantošanu no tās piemērošanas jomas. Līdz ar to dalībvalstis var brīvi ieviest tiesību normu, lai pastiprinātu vides aizsardzību, piemēram, uzlikt pienākumu aplikēt ar nodokli produktu divējādu izmantošanu vai izvēloties aplikēt ar nodokli īpašus divējādas izmantošanas produktus. Dalībvalstis var arī izvēlēties ietekmēties no Direktīvas, vispār neapliekot ar nodokli šādus produktus.

56. Iesniedzējtiesa skaidro, ka valsts likumdevējs jēdzienu “divējāda izmantošana” *Wbm* 20. panta e) punktā it īpaši ir izmantojis, lai šo pasākumu pielāgotu Direktīvai. Līdz ar to jautājums ir par to, vai pastāv ES “divējādas izmantošanas” jēdziens, uz kuru *X* varētu atsaukties pamatlietā; un vai šajā ziņā ir piemērojams Tiesas spriedums *Leur-Bloem*³⁶?

57. Manuprāt, pamatlieta atšķiras no situācijas, kāda Tiesai bija jāizskata lietā *Leur-Bloem*. Minētajā lietā jautājums bija par to, vai Tiesa ir kompetenta interpretēt valsts tiesību aktu normas, ar kurām faktiski tiek piemērotas ES tiesību normas situācijās, kurās ES tiesību akti obligāti nav jāpiemēro. Šis jautājums radās specifiskā kontekstā, kas attiecās uz Uzņēmējdarbību apvienošanas direktīvas³⁷ 2. panta d) punktā minētā jēdziena “akciju maiņa” interpretāciju. Spriedumā lietā *Leur-Bloem* Tiesa norādīja, ka iesniedzējtiesa uzskatīja, ka koncepts “uzņēmējdarbību apvienošana akciju maiņas gadījumā” (tā laika) Kopienas kontekstā bija jāinterpretē, lai atrisinātu tajā izskatāmo strīdu, ka šis koncepts bija ietverts Direktīvā 90/434, ka tas bija ieviests valsts tiesībās, ar ko transponē direktīvu, un ka tas bija attiecināts uz līdzīgām pilnībā iekšējām situācijām³⁸.

58. Šajā lietā iesniedzējtiesa skaidro, ka valsts likumdevējam, transponējot Direktīvu valsts tiesībās, bija noteikti mērķi. Šķiet, ka šie mērķi vispirms ir nodrošināt, lai produktu divējādas izmantošanas izslēgšanas – no paredzēto minimālo nodokļu līmeņu piemērošanas – apjoms nebūtu plašāks par Direktīvā pieļauto³⁹, un noteikt pienākumu aplikēt ar nodokli noteiktu energoproduktu divējādu izmantošanu, piemērojot šaurāku minētā jēdziena definīciju par Direktīvā izmantoto⁴⁰. Pretēji viedoklim spriedumā lieta *Leur-Bloem*, šajā gadījumā iesniedzējtiesa tādēļ izsaka šaubas par to, vai ES “divējādas izmantošanas” jēdziens ir transponēts valsts tiesībās.

35 — Spriedums *Fendt Italiana* (C-145/06 un C-146/06, EU:C:2007:411, 41. un 42. punkts).

36 — Spriedums *Leur-Bloem* (C-28/95, EU:C:1997:369, 31. un 32. punkts). No jaunākiem spriedumiem skat. *Isbir* (C-522/12, EU:C:2013:711, 25., 28. un 30. punkts).

37 — Padomes 1990. gada 23. jūlija Direktīva 90/434/EEK par kopēju nodokļu sistēmu, ko piemēro dažādu dalībvalstu uzņēmējdarbību apvienošanai, sadalīšanai, to aktīvu pārvešanai un akciju maiņai (OV L 225, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Uzņēmējdarbību apvienošanas direktīva”).

38 — Spriedums *Leur-Bloem* (EU:C:1997:369, minēts iepriekš 36. zemsvītras piezīmē, 31. punkts).

39 — Skat. iepriekš 10. punktu.

40 — Skat. iepriekš 11. punktu.

59. Atstājot iesniedzējtiesas ziņā pārbaudes veikšanu, man šķiet, ka valsts likumdevējs ir ņēmis vērā Direktīvā ietvertu “divējādas izmantošanas” jēdzienu, nosakot attiecīgā valsts pasākuma apjomu, un nodrošinājis, lai tas nebūtu *plašāks* par ES “divējādas izmantošanas” jēdzienu. Tomēr tad valsts likumdevējs ir gājis tālāk un nolēmis ar nodokli aplikt noteiktas produktu divējādas izmantošanas, ieviešot šaurāku minētā jēdziena izpratni.

60. Tiktāl, ciktāl energoproduktu divējāda izmantošana ir ārpus Direktīvas piemērošanas jomas, dalībvalsts principā var brīvi aplikt ar nodokli šādus produktus. Dalībvalstis nedrīkst izmantot plašāku “divējādas izmantošanas” definīciju par ES jēdzienu – pretējā gadījumā tās nelikumīgi izslēdz Direktīvas piemērošanas jomā ietilpstošos energoproduktus, kam būtu jāpiemēro minētās Direktīvas I pielikumā noteiktie saskaņotie nodokļu līmeņi.

61. Tomēr tās var piemērot šaurāku divējādas izmantošanas definīciju un izvēlēties aplikt ar nodokli energoproduktu divējādu izmantošanu, ar nosacījumu, ka tās savu kompetenci īsteno, ievērojot ES tiesības⁴¹. Ja dalībvalsts izvēlas piemērot šādu šaurāku definīciju, nodokļa maksātājs nevar atsaukties uz plašāku ES “divējādas izmantošanas” jēdzienu, lai saņemtu tiesības uz atbrīvojumu no nodokļa, kas maksājams saskaņā ar valsts tiesībām.

Secinājumi

62. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz *Gerechthof 's-Hertogenbosch* lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbildēt šādi:

Divējāda izmantošana Padomes 2003. gada 27. oktobra Direktīvas 2003/96/EK, kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai, 2. panta 4. punkta b) apakšpunkta otrā ievilkuma izpratnē ir tad, ja akmeņogles (produkti, kas atbilst KN kodiem 2701, 2702 un 2704) tiek izmantotas par kurināmo kaļķakmens krāsni, lai radītu oglekļa dioksīdu nolūkā ražot kaļķu krāsns gāzi – ko pēc tam izmanto no cukurbietēm iegūtās jēlsulas attīrīšanai –, un šajā procesā rodas blakusprodukts – karbonizēšanas izdedži.

Dalībvalstis var piemērot šaurāku divējādas izmantošanas definīciju un izvēlēties aplikt ar nodokli energoproduktu divējādu izmantošanu, ar nosacījumu, ka tās savu kompetenci īsteno, ievērojot ES tiesības. Ja dalībvalsts izvēlas piemērot šādu šaurāku definīciju, nodokļa maksātājs nevar atsaukties uz plašāku ES “divējādas izmantošanas” jēdzienu, lai saņemtu tiesības uz atbrīvojumu no nodokļa, kas maksājams saskaņā ar valsts tiesībām.

41 — Skat. iepriekš 54. punktu.